

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 61/2018-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2019 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jany Laššákovej, Milana Ľalíka, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] právne zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Farkašom, Námestie slobody 7, Michalovce, ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Nižné Nemecké konaných 10. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. novembra 2018 elektronicky a 20. novembra 2018 poštou doručená sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) [REDAKČIA], [REDAKČIA]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Nižné Nemecké konaných 10. novembra 2018.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že bol kandidátom pre voľby starostu obce Nižné Nemecké vo voľbách do orgánov samosprávy, ktoré sa konali 10. novembra 2018. Sťažovateľ vo voľbách získal celkom 83 platných hlasov, čo predstavovalo 50 % hlasov voličov (viac ako 10 %), čím preukazuje svoju aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti.

3. Z obsahu sťažnosti, ako aj z oficiálnych výsledkov volieb uverejnených Štatistickým úradom Slovenskej republiky vyplýva, že vo voľbách pre starostu obce Nižné Nemecké bol kandidátom aj doterajší starosta obce ██████████, ktorý získal rovnaký počet hlasov ako sťažovateľ (83 hlasov), teda 50 % platných hlasov. Došlo teda k rovnosti hlasov a za starostu obce Nižné Nemecké nebol zvolený ani jeden z kandidátov.

4. Sťažovateľ tvrdí, že pri voľbách do orgánov samosprávy obce Nižné Nemecké pri voľbe starostu došlo k porušeniu zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) a k porušeniu ústavy tým, že miestna volebná komisia pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov tieto posudzovala v rozpore s volebným zákonom (§ 29 ods. 1 a § 184 volebného zákona), keď rozhodla o neplatnosti 7 hlasovacích lístkov. Podľa tvrdení sťažovateľa boli ako neplatné posúdené tieto hlasovacie lístky:

1. hlasovací lístok – nebol označený zakrúžkovaním ani jeden kandidát,
2. hlasovací lístok – bol zakrúžkovaný pre oboch kandidátov,
3. hlasovací lístok – bol zakrúžkovaný pre oboch kandidátov,
4. hlasovací lístok – bol zakrúžkovaný vek sťažovateľa,
5. hlasovací lístok – bol zakrúžkovaný vek sťažovateľa,
6. hlasovací lístok – bol riadne zakrúžkovaný v prospech sťažovateľa,
7. hlasovací lístok – bol riadne zakrúžkovaný v prospech sťažovateľa.

Podľa tvrdenia sťažovateľa minimálne hlasovacie lístky uvedené v bode 6 a 7 mali byť vyhodnotené ako platné, t. j. výsledok hlasovania mal byť 85 hlasov v prospech sťažovateľa a 83 hlasov pre protikandidáta ██████████.

Uvedené skutočnosti mali potvrdiť aj 2 členky volebnej komisie, ktoré mali byť pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov prehlasované, čo sťažovateľ preukazuje čestnými vyhláseniami týchto dvoch členiek volebnej komisie, a to [REDACTED] a [REDACTED].

5. Na preukázanie uvedených tvrdení sťažovateľ navrhol, aby si ústavný súd podľa § 62 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyžiadal volebnú dokumentáciu vrátane volebných lístkov.

6. Z týchto dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po vykonaní dokazovania vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku volieb starostu Obce Nižné Nemecké, okr. Sobrance v časti o rovnakom počte hlasov odovzdaných pre kandidátov na starostu tejto obce vo voľbách konaných dňa 10. novembra 2018 zrušil a vyhlásil [REDACTED], [REDACTED] za riadne zvoleného starostu obce Nižné Nemecké.“

7. Uznesením č. k. PL. ÚS 61/2018-18 z 12. decembra 2018 ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a zároveň požiadal protikandidáta [REDACTED], ktorý pri miestnou volebnou komisiou zistenej rovnosti hlasov získal rovnaký počet hlasov ako sťažovateľ (83 hlasov), aby sa k nej vyjadril.

8. Dňa 10. januára 2019 bolo doručené vyjadrenie protikandidáta [REDACTED], ktorý uviedol: „K samotnému priebehu volieb je potrebné uviesť, že po skončení hlasovania miestna volebná komisia sčítala obálky vo volebnej schránke a porovnala ich so záznamami v zozname voličov. Miestna volebná komisia zistila, že podľa záznamov v zozname voličov bolo vydaných o jednu obálku s hlasovacími lístkami viac ako sa nachádzalo vo volebnej schránke. Po otvorení schránky pre nesprávne upravené hlasovacie lístky bolo zistené, že jedna obálka sa nachádza v tejto schránke pre nesprávne upravené hlasovacie lístky.“

V súlade s § 29 ods. 4 Zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva miestna volebná komisia rozhodla, že tento hlas nie je platný nakoľko nebol vložený do volebnej schránky v súlade s § 24 ods. 5 Zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva, ale do schránky na odloženie nesprávne upravených hlasovacích lístkov.

Toto rozhodnutie miestnej volebnej komisie bolo prijaté jednohlasne, konsenzom a má oporu aj v zákonnej úprave v § 24 ods. 5 Zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva. Celý volebný akt je zavŕšený vložením obálky s hlasovacím lístkom do volebnej schránky a teda nemožno považovať predmetný volebný hlas za platný pokiaľ bola obálka vložená mimo volebnej schránky, nakoľko by v danom prípade nedošlo k naplneniu celého volebného aktu.

Následne pri sčítaní hlasov bolo zistené, že vo volebnej schránke sa nachádza 166 platných hlasov a 6 neplatných hlasov a jeden hlas bol neplatný z dôvodu hodenia do schránky pre nesprávne upravené hlasovacie lístky.

V žiadnom prípade sa nestotožňujeme so skutkovým tvrdením sťažovateľa uvedeným vo volebnej sťažnosti, že spomedzi siedmich neplatných hlasov boli dva hlasovacie lístky platné ako sťažovateľ uvádza: „6. hlasovací lístok - bol riadne zakrúžkovaný v prospech sťažovateľa, 7. hlasovací lístok - bol riadne zakrúžkovaný v prospech sťažovateľa.“

Takéto skutkové tvrdenie sa nezakladá na pravde, nakoľko ako vyššie uvádzame šesť hlasovacích lístkov bolo neplatných vo volebnej schránke z dôvodu nesprávnej úpravy volebného lístka a jeden hlas bol neplatný z dôvodu nevhodenia do volebnej schránky a nezavŕšenia celého volebného aktu bezchybným spôsobom.

Tento skutkový stav nenamietali ani zástupcovia miestnej volebnej komisie, po ukončení sčítania hlasov a podpise zápisnice.

Skutkový stav potvrdzujú aj prehlásenia členov volebnej komisie, ktoré prikladáme v prílohe, taktiež zápisnicu z mimoriadneho zasadnutia miestnej volebnej komisie.

Na základe vyššie uvedeného navrhujeme, aby Ústavný súd SR volebnú sťažnosť zamietol, nakoľko v priebehu volieb nedošlo k hrubému a závažnému porušeniu alebo opätovnému porušeniu zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb. Teda z nášho pohľadu neboli zistené také skutkové okolnosti, ktoré by mohli byť príčinou pre uplatnenie právomoci Ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 61 ods. 1 Zákona č. 38/1993 z. z. v znení neskorších predpisov.“

9. Prílohou vyjadrenia protikandidáta boli vyhlásenia z 3. januára 2019 v znení: „*týmto prehlasujem, že počas konania volieb do obecnej samosprávy do obce Nižné Nemecké dňa 10.11.2018 sme po uzavretí volebnej miestnosti zistili, že volebná komisia vydala o 1 ks obálky viac ako sa nachádzalo vo volebnej urne. Následne bola otvorená schránka pre neplatné hlasy a v tejto sa nachádzala jedna obálka s hlasovacími lístkami, ktorá však nebola riadne vhodaná do volebnej urny, ale do schránky pre neplatné hlasy. Táto obálka bola zhodne označená volebnou komisiou za neplatnú, nakoľko nebola vhodaná do volebnej urny.*“ Jednotlivé vyhlásenia obsahovali osvedčené podpisy členiek volebnej komisie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a zapisovateľky [REDAKOVANÉ].

10. Ústavný súd zaslal vyjadrenie protikandidáta [REDAKOVANÉ] z 10. januára 2019 sťažovateľovi. Dňa 21. januára 2019 bola ústavnému súdu doručená replika sťažovateľa, ktorý k veci uviedol: „*Po oboznámení sa s predmetným vyjadrením, ako aj prehlásením členov volebnej komisie, súhlasíme s tým, aby hlas v prospech sťažovateľa nevhodený do volebnej schránky, ale do schránky na uloženie nesprávne upravených hlasovacích lístkov, bol vyhlásený za neplatný, nakoľko uvedená skutočnosť nemení nič na skutkovom stave, pretože minimálne jeden z lístkov, kde bol riadne zakrúžkovaný sťažovateľ je platný, čo pri rovnosti hlasov by znamenal výsledok hlasovania 84 pre sťažovateľa a 83 pre protikandidáta [REDAKOVANÉ].*“

Prenechávame na zváženie Ústavného súdu, či volič kvalifikovaným spôsobom vyjadril svoju vôľu, keď zakrúžkoval nie poradie, ale vek sťažovateľa (vid'. hlasovací lístok č. 4 a č. 5).

Z vyššie uvedených dôvodov trváme na podanej volebnej sťažnosti.“

II.

11. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

12. Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, d) sťažnosť zamietnuť.

13. Podľa § 24 ods. 5 volebného zákona volič hlasuje tak, že po opustení osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov vkladá obálku pred okrskovou volebnou komisiou do volebnej schránky.

14. Podľa § 28 volebného zákona po uplynutí času určeného na hlasovanie môžu hlasovať už len tí voliči, ktorí sú vo volebnej miestnosti alebo pred ňou. Potom sa volebná miestnosť uzavrie a predseda okrskovej volebnej komisie vyhlási hlasovanie za skončené. Schránku na odloženie nepoužitých a nesprávne upravených hlasovacích lístkov uloží na osobitné miesto tak, aby bola s nimi vylúčená manipulácia.

15. Podľa § 29 ods. 3 volebného zákona poškodenie hlasovacieho lístka alebo obálky nemá vplyv na ich platnosť. Na prečiarknutie a dopisovanie hlasovacieho lístka sa neprihliada.

16. Podľa § 182 ods. 3 volebného zákona volič vkladá v osobitnom priestore na úpravu hlasovacích lístkov do obálky jeden hlasovací lístok pre voľby do obecného zastupiteľstva a jeden hlasovací lístok pre voľby starostu obce. Na hlasovacom lístku pre voľby do obecného zastupiteľstva zakrúžkovaním poradových čísiel označí kandidátov, pre ktorých hlasuje. Zakrúžkovať môže najviac taký počet kandidátov, aký má byť v príslušnom volebnom obvode zvolený počet poslancov obecného zastupiteľstva. Na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce zakrúžkovaním poradového čísla označí jedného kandidáta, pre ktorého hlasuje.

17. Podľa § 184 ods. 1 volebného zákona ak volič neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť vo volebnom obvode zvolených poslancov obecného zastupiteľstva, alebo neoznačil

zakrúžkovaním ani jedného kandidáta pre voľby starostu obce, alebo ak zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta pre voľby starostu obce, je hlasovací lístok neplatný.

18. Podľa § 184 ods. 2 volebného zákona ak je v obálke niekoľko hlasovacích lístkov pre voľby do obecného zastupiteľstva, sú všetky tieto hlasovacie lístky neplatné. Ak je v obálke niekoľko hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce, sú všetky tieto hlasovacie lístky neplatné. Neplatné sú aj hlasovacie lístky, ktoré nie sú na predpísanom tlačive.

19. Podľa § 189 ods. 4 volebného zákona za starostu obce je zvolený ten kandidát, ktorý získal najviac platných hlasov. Pri rovnosti hlasov sa vykonajú nové voľby.

III.

20. Podstatou sťažnosti sťažovateľa je namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Nižné Nemecké konaných 10. novembra 2018, a to z dôvodu namietaného nesprávneho postupu volebnej komisie pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov. Volebný výsledok, pri ktorom dosiahli obaja kandidáti rovnaký počet hlasov (83) a starosta obce nebol zvolený, podľa sťažovateľa nezodpovedá skutočným výsledkom volieb, keď podľa jeho tvrdení mali byť minimálne dva hlasovacie lístky posúdené ako platné a v jeho prospech, teda mal získať o dva hlasy viac ako druhý kandidát. Sťažovateľ tvrdí, že pri správnom posúdení platnosti hlasovacích lístkov mal byť riadne zvolený do funkcie starostu obce Nižné Nemecké.

21. Ústavný súd podľa § 62 zákona o ústavnom súde výzvou z 21. novembra 2018 vyžiadal od obce Nižné Nemecké volebnú dokumentáciu, ktorá mu bola doručená 27. novembra 2018. Po otvorení volebnej urny bolo zistené, že predložená volebná dokumentácia nebola roztriedená, jej celý obsah bol zmiešaný. Vo volebnej urne sa nachádzali zmiešané použité a nepoužité hlasovacie lístky na poslancov obecného zastupiteľstva, použité a nepoužité hlasovacie lístky na starostu obce, použité a nepoužité obálky, odpis zápisnice miestnej volebnej komisie, zápisnica miestnej volebnej komisie

o výsledku volieb (T/11), zápisnica okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku volieb (T/9), zoznam voličov požadujúcich voľbu prostredníctvom prenosnej schránky, pomocné sčítacie hárky.

22. Zo zápisnice volebnej komisie vyplýva takýto počet platných hlasov pre voľby starostu obce Nižné Nemecké:

■ – 83 hlasov

■ – 83 hlasov

Volebná komisia vyhodnotila ako neplatných 7 hlasovacích lístkov.

23. Ústavný súd po prepočítaní všetkých hlasovacích lístkov pre voľbu starostu obce zistil, že počet platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce Nižné Nemecké bol pre uvedených kandidátov takýto:

■ – 83 hlasov

■ – 83 hlasov

24. Následne ústavný súd preskúmal 7 hlasovacích lístkov, ktoré boli volebnou komisiou posúdené ako neplatné. Pri preskúmaní bolo zistené, že:

- na 1 hlasovacom lístku nebol zakrúžkovaný žiaden kandidát,

- na 1 hlasovacom lístku bol zakrúžkovaný len vek kandidáta,

- na 3 hlasovacích lístkoch boli zakrúžkovaní obaja kandidáti,

- na 1 hlasovacom lístku boli zakrúžkovaní obaja kandidáti, z ktorých bol jeden súčasne krížikom prečiarknutý (x),

- na 1 hlasovacom lístku bolo zakrúžkované poradové číslo 2 kandidáta ■

■ a na hlasovacom lístku bol rukou dopísaný text „NEPLATNÝ“.

25. Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Ústava garantuje všetkým oprávneným voličom voliť svojich zástupcov do voľbami kreovaných orgánov verejnej moci (aktívne volebné právo), t. j. rozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení nimi volených orgánov verejnej moci (čl. 30 ods. 1 ústavy), pričom

garantuje tiež všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním (čl. 30 ods. 3 ústavy). Zároveň ústava garantuje predovšetkým prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta) uchádzať sa o zvolenie do funkcie starostu obce alebo funkcie poslanca obecného zastupiteľstva za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (PL. ÚS 20/2011, m. m. PL. ÚS 18/07)].

Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. PL. ÚS 34/99, PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 20/2011, m. m. PL. ÚS 21/94, PL. ÚS 82/07).

26. Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Citované ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoje vyjadrenie predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom a podmienkou fungovania demokratického štátu (m. m. PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 82/07).

27. Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie

volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

28. Voľby môžu byť v zmysle judikatúry (PL. ÚS 98/07) ústavného súdu (a tiež podľa teórie ústavného práva) spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

29. Z uvedených zásad ústavný súd vychádzal aj v prípade sťažovateľa.

30. Z citovaných ustanovení volebného zákona vyplýva, že pre posúdenie hlasovacieho lístka ako platného zákon vyžaduje, aby volič prejavil svoju vôľu zakrúžkovaním poradového čísla ním vybraného kandidáta na starostu obce alebo kandidáta, prípadne kandidátov na poslanca obecného zastupiteľstva.

V tejto súvislosti ústavný súd vo svojej judikatúre konštatoval, že prejav vôle voliča musí nepochybne smerovať k tomu, aby pri úprave hlasovacieho lístka pri voľbách bolo nepochybné, koho volil, a aby prejav jeho vôle smeroval k voľbe ním označeného kandidáta, a to tým, že označí kandidáta, ktorého volil. Ústavný súd každý prípad posudzuje osobitne, pričom prihliada na účel a zmysel volebného zákona, ako aj dodržiavanie princípov právneho štátu (PL. ÚS 8/08).

31. Z citovaného ustanovenia § 184 ods. 1 a 2 volebného zákona vyplýva, že hlasovací lístok, ktorý napĺňa čo i len jeden z dôvodov neplatnosti, nemožno považovať za platný hlasovací lístok. Platí to pre volebnú komisiu, ktorá podľa § 29 ods. 4 volebného zákona v sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho lístka s konečnou

platnosťou pre účely zisťovania výsledku volieb. Nie je rozhodujúce, ktoré z kritérií (dôvodov) neplatnosti kvalifikuje hlasovací lístok za neplatný. Rovnakú relevanciu má skutočnosť, kedy dôvod neplatnosti hlasovacieho lístku vznikol a kto ho zapríčinil (m. m. PL. ÚS 11/2011).

32. Ústavný súd posudzoval platnosť hlasovacích lístkov, ktoré miestna volebná komisia považovala za neplatné, pričom z posúdenia ústavným súdom vyplynuli tieto závery:

a) Hlasovací lístok, na ktorom nebol zakrúžkovaný žiaden kandidát

Tento hlasovací lístok nebol označený v súlade s § 182 ods. 3 volebného zákona. Pre takéto prípady volebný zákon v § 184 ods. 1, ktorý upravuje posudzovanie platnosti hlasovacích lístkov, jednoznačne ustanovuje, že ak volič neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta pre voľby starostu obce, je hlasovací lístok neplatný.

b) Hlasovací lístok, na ktorom bol zakrúžkovaný len vek kandidáta

Ústavný súd konštatuje, že tento hlasovací lístok nebol označený v súlade s § 182 ods. 3 volebného zákona, keďže na ňom nebolo označené zakrúžkované poradové číslo ani jedného kandidáta, pre ktorého volič hlasoval. Zakrúžkovanie len údajov o veku kandidáta nie je možné považovať za prejav vôle zákonom ustanoveným spôsobom a ústavný súd tento hlasovací lístok vyhodnotil ako neplatný.

c) Hlasovacie lístky (v počte 3), na ktorých boli zakrúžkovaní obaja kandidáti

Keďže volič zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta pre voľby starostu obce, je hlasovací lístok v zmysle § 184 ods. 1 volebného zákona neplatný.

d) Hlasovací lístok, na ktorom boli zakrúžkovaní obaja kandidáti, z ktorých bol jeden súčasne krížikom prečiarknutý (x)

Ústavný súd konštatuje, že tento hlasovací lístok nebol označený zákonom ustanoveným spôsobom a nie je z neho zrejmá vôľa voliča. Tento hlasovací lístok ústavný súd vyhodnotil ako neplatný (podobne aj nález sp. zn. PL. ÚS 11/2011).

e) Hlasovací lístok, na ktorom bolo zakrúžkované poradové číslo 2 kandidáta [REDAKOVANÉ] a na hlasovacom lístku bol rukou dopísaný text „NEPLATNÝ“

Z dôkazov, vyhlásení všetkých členov volebnej komisie a zapisovateľky volebnej komisie z 3. januára 2019, predložených protikandidátom [REDAKOVANÉ], považoval ústavný súd za preukázané, že ide o predmetný hlasovací lístok, ktorý nebol riadne vhozený do volebnej schránky, ale do schránky na odloženie nepoužitých alebo nesprávne upravených hlasovacích lístkov, pričom bol volebnou komisiou z tejto schránky vybraný, preskúmaný a zhodne označený volebnou komisiou za neplatný a preložený k volebnej dokumentácii.

Volebný zákon v § 24 ods. 5 výslovne ustanovuje, že volič hlasuje tak, že po opustení osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov vkladá obálku pred okrskovou volebnou komisiou do volebnej schránky. V danom prípade volič úpravou hlasovacieho lístka zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta jednoznačne prejavil svoju vôľu, ktorému kandidátovi dal svoj hlas. Avšak vzhľadom na skutočnosť, že obálku s vyplneným hlasovacím lístkom vložil do schránky na odloženie nepoužitých alebo nesprávne upravených hlasovacích lístkov, a nie do volebnej schránky, nedošlo k zavŕšeniu volebného aktu. Takýto hlasovací lístok preto ústavný súd vyhodnotil ako neplatný.

33. Vzhľadom na posúdenie platnosti hlasovacích lístkov ústavný súd konštatuje, že po prepočítaní všetkých hlasovacích lístkov pre voľbu starostu obce Nižné Nemecké je počet neplatných hlasovacích lístkov 7.

34. Ústavný súd sa musí pri tomto type konania (konanie vo volebných veciach) vzhľadom na jeho účel, ktorým je predovšetkým verejný záujem na tom, aby výsledok volieb odrážal skutočnú vôľu voličov, a bol teda zachovaný základný predpoklad fungovania demokratického štátu, riadiť princípom materiálneho chápania ochrany ústavnosti, a vysporiadať sa tak s každým zisteným a zároveň relevantným porušením zákonnosti alebo ústavnosti volebného procesu (PL. ÚS 96/07).

35. V zmysle § 28 volebného zákona po skončení hlasovania sa schránka na odloženie nepoužitých a nesprávne upravených hlasovacích lístkov uloží na osobitné miesto tak, aby bola s nimi vylúčená manipulácia.

Ústavný súd konštatuje, že manipulácia členov volebnej komisie s predmetným volebným lístkom, t. j. vybratie obálky s hlasovacím lístkom zo schránky na odloženie nepoužitých alebo nesprávne upravených hlasovacích lístkov, dokonca dopísanie textu na hlasovací lístok, jeho priloženie k ostatnej volebnej dokumentácii, kde boli všetky hlasovacie lístky a obálky zmiešané, predstavuje hrubé porušenie volebného zákona.

36. Napriek zistenému porušeniu volebného zákona pri manipulácii s volebnou dokumentáciou, ktoré bolo preukázané v súvislosti s jediným hlasovacím lístkom, nebola táto skutočnosť dôvodom neplatnosti uvedeného hlasovacieho lístka. Predmetný hlasovací lístok bol zhodne tak volebnou komisiou, ako aj následne ústavným súdom vyhodnotený ako neplatný pre nezavršenie volebného aktu vhođením hlasovacieho lístka do volebnej schránky (bod 32, posledný odsek uznesenia). Ústavný súd po prepočítaní hlasovacích lístkov dospel k rovnakému počtu platných hlasovacích lístkov pre jednotlivých kandidátov na starostu obce Nižné Nemecké, ako vyplýva zo zápisnice volebnej komisie, t. j. k záveru o dosiahnutej rovnosti hlasov kandidátov.

37. Ústavný súd už konštatoval, že nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. V okolnostiach danej veci samotné porušenie volebného zákona pri manipulácii s volebnou dokumentáciou nemalo reálny vplyv na dosiahnutý výsledok volieb (hlasovací lístok bol aj volebnou komisiou posúdený ako neplatný, neovplyvnil dosiahnutý počet platných hlasov kandidátov). Zistené porušenie volebného zákona v posudzovanom prípade nespochybňuje samotný výsledok volieb.

Záver ústavného súdu o zistenej nezákonnej manipulácii s volebnou dokumentáciou nezmení skutočnosť, že v obci Nižné Nemecké sa pre preukázanú rovnosť hlasov kandidátov na starostu ex lege podľa 189 ods. 4 volebného zákona musia vykonať nové voľby.

38. Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 ústavy a § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2019